

Vogels: Zie je ze vliegen?

veldwerk - bovenbouw

Inhoudsopgave

Korte omschrijving	1
Organisatie	3
Met stadsvogels in de klas	5
Lessuggesties ter voorbereiding van het veldwerk	6
Lessuggesties ter verwerking van het veldwerk	7
Antwoorden leerlingboek:.....	8
Handleiding voor begeleiders/ouders bij 'veldwerk stadsvogels'	15

Docentenhandleiding

Wilhelminaplantsoen 2, 1601 LS Enkhuizen

tel: 0228-320 310

e-mail: info@hertenkampenkhuizen.nl

www.hertenkampenkhuizen.nl

Bekijk ons lesaanbod op: www.nmewestfriesland.nl

Korte omschrijving

Het vroege voorjaar is zeer geschikt om met het onderwerp 'vogels' bezig te zijn. Vogels worden extra actief en omdat bomen en struiken nog redelijk kaal zijn, kunnen we ze in het Wilhelminaplantsoen goed observeren.

Voor: bovenbouw
Wanneer: april
Duur: ca. 2 uur
Locatie: *Hertenkamp Enkhuizen*
Tijdinvestering vooraf in de klas: ca. 1 lesuur

Afhankelijk van de **werkhouding** en het **leesniveau** van de klas, adviseren we u om met **begeleiding** te komen. Voor de begeleiders zit achterin deze docentenhandleiding ook een korte hand-out om hen voor te bereiden.

Doelstelling

De leerlingen leren ongeveer 10 tot 15 algemeen voorkomende 'stadsvogels' te herkennen. Met de observatieopdrachten leren de leerlingen bewust en gericht te kijken en luisteren naar vogels in de directe leefomgeving. Ze leren hierbij instrumenten te gebruiken zoals verrekijkers en microscopen. Ze worden bewust van de natuur dicht bij huis en beleven daar plezier aan. Ze denken na over de relatie mens en natuur.

De lestijden zijn (in principe): 09:30 uur – 11:30 of 12:00 – 14:00

Verloop van deze buitenles

- 30 minuten - inleiding.
- 15 minuten - pauze eten en drinken
- 10 minuten - instructie
- 25 minuten - uitvoering opdrachten binnen/buiten
- 25 minuten - uitvoering opdrachten binnen/buiten
- 10 minuten - evalueren

Inleiding – In de inleiding worden verschillende algemene kenmerken van vogels besproken: snavels, vleugels, veren, poten en geluiden. We gebruiken een presentatie om een aantal vogels te leren kennen. Na een pauze om wat te eten eindigt de inleiding met het geven van werkinstructies.

Uitvoering opdrachten - Na de inleiding wordt de klas in tweeën verdeeld. De ene helft van de klas gaat naar buiten en de andere helft begint binnen. Na ongeveer 20 minuten wordt er gewisseld.

Binnen (ca. 20-25 min.) - binnen worden er vier proefjes en onderzoeken gedaan: veren bestuderen onder de microscoop, een mystery-guest, een electro-spel, en een vitrine met snavels; het gereedschap van de vogel. Binnen adviseren we om de leerlingen in tweetallen te laten werken. (twee groepjes van twee leerlingen kunnen tegelijkertijd aan een opdracht werken).

Buiten (ca. 20-25 min) – de buitenopdracht is het spotten van vogels. We proberen zoveel mogelijk verschillende vogels te spotten. Elk kind krijgt een verrekijker van goede kwaliteit en leert de juiste manier om er mee te werken.

Evaluatie – Tijdens de evaluatie gaan we het geleerde van de onderzoeken bespreken en de gespotte vogels scoren: hoeveel (en welke) vogels hebben we gezien?

Het leerlingenwerkboek

Het leerlingenboek omvat naast de opdrachten voor tijdens de activiteit, maar ook aanvullend lesmateriaal. Het leerlingenwerkboek bevat: een leestekst (begrijpend lezen), twee opdrachten ter voorbereiding van de veldwerkles, een vogelzoekkaart, de opdrachten die tijdens het veldwerk binnen en buiten worden uitgevoerd en tot slot twee opdrachten die als verwerking achteraf kunnen dienen.

Organisatie

Hertenkamp Enkhuizen:

- biedt informatie voor de docenten en het leerlingenwerkboek aan;
- zorgt voor ontvangst en inleiding/afsluiting;
- zet de opdrachten klaar en zorgt voor de benodigde materialen en instrumenten;
- zorgt voor randvoorwaarden en duidelijke werkinstructies.

De leerkracht:

- kopieert voor elke leerling (mag ook per tweetal) een leerlingenwerkboek;
- verdeelt de klas in twee groepen;
- bereidt de klas voor op de activiteit – zie hiervoor de lessuggesties en het leerlingenwerkboek;
- regelt voldoende begeleiders (afhankelijk van het werk- en leesniveau van de leerlingen);
- informeert de begeleiders voor aanvang van de activiteit met de 'Handleiding voor begeleiders/ouders';
- bespreekt de gedragscodes met de klas.

Let op (1): een goed **leesniveau** is in deze activiteit een voorwaarde, bij een zwak leesniveau adviseren wij dat de begeleiding de opdrachten voorleest.

Let op (2): eten en drinken: Het is een lange intensieve les. Wij adviseren om het eten en drinken mee te nemen (zowel 's morgens als 's middags) na de inleiding is er tijd om te ontladen en bij te tanken.

Vogels in de klas

Het onderwerp "Vogels" is voor kinderen niet nieuw. Vogels zijn overal, ook dicht bij huis zijn ze te zien (op een voedertafel in de tuin bijvoorbeeld). Iedereen weet wel iets over vogels. U kunt deze les gebruiken om de aanwezige kennis van de leerlingen te inventariseren en op te frissen. De eerste twee opdrachten in het leerlingenwerkboek sluiten hier goed bij aan.

Op internet is veel over vogels te vinden. We hebben een kleine lijst van ondersteunende filmpjes samengesteld:

- 1. Waar is de weidevogel gebleven?** (ca. 6 min.) - "AVRO EenVandaag spreekt met een boer, een vogelkenner en de Vogelbescherming over de verdwenen weidevogels. Waar zijn de grutto, de kievit en de scholekster gebleven? Hoe krijgen we de weidevogel terug in de wei?"
<http://www.youtube.com/watch?v=aZW2kmOFyYg>
- 2. Born to travel** (ca. 5 min.) - Een mooie impressie van de vogeltrek zonder gesproken commentaar.
http://www.youtube.com/watch_popup?v=N14ZjNJ0VT4&vq=medium#t=19
- 3. Boerenzwaluwen** (2.40 min) - Het gaat niet goed met deze vogel van het boerenerf. "Als het in de lente warmer wordt, trekken de zwaluwen vanuit Afrika naar het Noorden. Als ze in Nederland zijn aangekomen, bouwen de zwaluwen eerst een nest. Ze gebruiken modder om het neststerker te maken."
http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20051104_zwaluw01
- 4. Dode vogels zitten er vol mee** - "De Noordse stormvogel komt in het hele Noordzeegebied voor. Deze vogel ziet alles wat op het water drijft voor eten aan. Daardoor krijgt hij een hoop zwerfvuil binnen. Jan Andries van Franeker onderzoekt hoeveel zwerfvuil dode stormvogels in hun maag hebben. Zo weten we waar de Noordzee het viest is".
http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20040311_zwerfvuil01
- 5. Skeletten van vogels (4.50 min.)** - Het skelet en de snavel van een vogel vertelt veel over een vogel. Aan de snavel van een vogel kan je zien wat een vogel eet.
https://www.npostart.nl/skeletten-van-vogels/08-08-2012/WO_NTR_426161

De filmpjes zijn ook te vinden op onze website: nmewestfriesland.nl

Lessuggesties ter voorbereiding van het veldwerk

1. Bekijk één of meerdere filmpjes

2. **Vogels – leestekst begrijpend lezen** (leerlingenwerkboek, pag. 2,3)

In bijlage 1 vindt u een leestekst over vogels. Deze tekst is ongeveer geschreven op leesniveau AVI9 en is tevens opgenomen in het leerlingenwerkboek. Het lezen en uitwerken van deze tekst (klassikaal, in groepjes of individueel) biedt een goede voorbereiding op het veldwerk.

3. **Spreekwoorden en gezegdes over vogels** (leerlingenwerkboek, pag. 4)

Volkswijsheid is vaak gebaseerd op grondige waarnemingen. De leerlingen kunnen de betekenis van de spreekwoorden en gezegdes opzoeken in woordenboeken of internet of deze klassikaal middels een gesprek proberen te ontcijferen.

4. **Vogelmanieren – “Waar of Niet Waar”-Quiz** (leerlingenwerkboek, pag. 5)

In deze quiz komen diverse onderwerpen aan bod die ook tijdens het veldwerk worden behandeld. De quiz kunt u vooraf gebruiken om de aanwezige kennis over vogels te testen. Door de quiz na het veldwerk nogmaals te laten invullen, kunnen de leerlingen toetsen wat ze hebben geleerd.

5. **Vogels in de actualiteit**

Verzamel krantenartikelen over vogels of kijk op internet naar nieuws over vogels.

Enkele interessante links zijn:

- www.beleefdelente.nl - kijk live mee in de nesten van vogels en zie hoe ze de vogels hun nest bouwen, eieren leggen en kuikens krijgen! Tip: er zijn ook altijd compilaties van het (voorgaande) jaar.
- www.vogelbescherming.nl – De vogelbescherming biedt een aantal lessuggesties voor het basisonderwijs.

6. **Vogelkrant maken**

Bundel waarnemingen, 'wist-je-datjes', verhalen etc. van de leerlingen tot een krant/boekje/magazine.

7. **Een nestkast timmeren – doe dit (het liefste) al in februari en hang op buiten.**

Een nestkast in de schoolomgeving is leuk om activiteiten rondom de nestkast te volgen. Vogels moeten wennen aan de nestkast, daarom adviseren we om deze (natuur en techniek) activiteit al in de winter uit te voeren. Bij ons kunt u hiervoor (indien tijdig) bouwpakketten voor mezen-nestkasten bestellen. Bespreek samen met de leerlingen wat een geschikte plaats is om de nestkast op te hangen. Welke omstandigheden spelen hierbij een rol? Is er in de schoolomgeving een geschikte plaats?

Lessuggesties ter verwerking van het veldwerk

Na afloop van het bezoek aan Hertenkamp Enkhuizen is het zinvol om het veldwerk na te bespreken. Niet alle leerlingen hebben alles kunnen doen. Bepreek de ervaringen en de bevindingen van de leerlingen klassikaal. Hieronder volgen een aantal aanvullende lessuggesties.

1. **Vogelstudie** (leerlingenwerkboek, pag. 12)

Woont er iemand toevallig in een straat met een vogelnaam of heeft een leerling zelf een vogelnaam (merel, mees)? Of heeft een leerling misschien een lievelingsvogel? Wat weet je over deze vogel? Gebruik het werkblad 'vogelstudie' uit het leerlingenwerkboek om meer over deze vogel te weten te komen.

2. **Puzzelen met vogels** (leerlingenwerkboek, pag. 13)

3. **Vogelmanieren – “Waar of Niet Waar”-Quiz** (leerlingenwerkboek blz. 5)

U kunt de quiz (nogmaals) na afloop van het veldwerk (nogmaals) klassikaal spelen om het thema 'vogels' af te sluiten. Wie heeft de meeste vragen juist beantwoord en wordt de vogelkenner van de klas?

Antwoorden leerlingenboek:

Vogels – goed om te weten

Over vogels raak je nooit uitgepraat! Vogels zie je overal. Sommige vogels hangen graag rond, tussen huizen en leven dicht bij mensen. Denk bijvoorbeeld aan de **huismus** of de **koolmees**. Maar ook de **ekster** en de **duif**. Deze vogels verblijven het hele jaar rond in dezelfde omgeving. Ze broeden daar, brengen er hun jongen groot en blijven er ook in de winter. Andere vogels broeden in het Noorden. Wanneer de zomer voorbij is, trekken ze naar warmere landen in het Zuiden. Dat is soms duizenden kilometers ver weg. De **trekvoegels** keren in het voorjaar weer terug naar het Noorden, hun broed gebied, de plaats waar ze geboren zijn.

Het is een raadsel hoe vogels de weg terug weten te vinden.

1. Welke vogels leven graag dicht bij mensen?

huismus, koolmees, ekster, duif

2. Waar vliegen trekvoegels in het voorjaar naar toe? *naar de plaats waar ze geboren waren /naar het Noorden / naar hun broedgebied*

Waarom trekken vogels naar het Zuiden?

In het Noorden is de winter streng. De aarde, meren en rivieren bevroren en raken bedekt met ijs en sneeuw. De vogels kunnen dan geen voedsel vinden. Ze trekken naar het Zuiden. Daar is het warmer en er is genoeg te eten. Voor sommige vogels is Nederland het winterland. Denk bijvoorbeeld aan **zwanen**, **ganzen** en sommige **eenden**. Deze vogels broeden in het Noordpool gebied en na de zomer vliegen ze naar Nederland om hier te overwinteren. Nederland heeft veel grote plassen, sloten en rivieren. Dat vinden deze watervogels fijn.

3. Waar komen overwinterende ganzen en eenden vandaan? *Uit het Noorden / het Noordpool gebied*
4. Waarom blijven ze niet in hun broedgebied? *In hun broedgebied kunnen ze geen eten vinden in de winter*

Waar leven vogels?

Elke vogel is aangepast aan een bepaalde leefomgeving. Zwanen, ganzen en eenden hebben zwemvliezen en een brede snavel. Deze vogels zijn **watervogels**. Ze zijn aangepast aan het leven in een waterrijke omgeving. **Weidevogels** zoals de **grutto** en de **tureluur** hebben een lange, smalle snavel. Zij zoeken daarmee eten in de grond. De grond moet wel wat vochtig zijn. Ze zijn aangepast aan het leven in een drassige omgeving, zoals in natte weilanden en moerassen. **Zangvogels**, zoals de **koolmees** en het **roodborstje**, zijn aangepast aan het leven in het bos. Ze vliegen graag tussen bomen en struiken. In het bos vinden ze hun voedsel en ze kunnen er een nest bouwen.

5. Hoe zijn de Grutto en de tureluur aangepast aan hun leefomgeving? *Lange dunne snavel*

Wat eten vogels?

Elke vogel heeft haar eigen menu. Aan de vorm van de snavel kun je zien wat een vogel eet. Een **mees** of een **roodborstje** heeft een dunne puntige snavel. Hiermee kunnen ze rupsen en kevertjes uit smalle spleten pikken. De **vink** heeft een dikke, sterke snavel. Die eet zaden van bomen en struiken. De snavel van een **buizerd** en een **valk** heeft de vorm van een haak. Dit zijn **roofvogels**. Met hun haaksnavel scheuren ze hun prooi in stukjes. **Eenden** hebben een platte en brede snavel. Ze zeven het voedsel, kleine diertjes en planten, uit het water.

6. Wat eten eenden? *Kleine diertjes en planten die ze uit het water zeven.*

Een leven vol gevaren

Vogels kennen veel gevaren. Een van de gevaren vormt de natuur zelf. Denk bijvoorbeeld aan een grote storm of aan roofvogels die jagen op kleine vogels. Maar de huiskat is misschien de grootste gevaar in de stad. Soms wordt het leefgebied van vogels bedreigd door mensen, die huizen willen bouwen of landbouw of vee willen telen in het gebied. Een andere grote bedreiging is de vervuiling van de zee. Olierampen en plastic afval in de zee kosten het leven van miljoenen vogel. Vogels zijn kwetsbaar. We kunnen de vogels zelf niet beschermen, maar wel hun leefgebied. Er bestaan zelfs wetten en regels om vogels en hun leefgebied te beschermen. En dat is maar goed ook. Want een wereld zonder vogels is een bedreiging voor al het leven op aarde!

7. Noem 4 gevaren voor vogels: *storm, roofvogels, katten, vervuiling, landbouw en bebouwing*
8. Hoe kunnen we de vogels beschermen? *Wetten en regeels. Bijvoorbeeld verbod op jacht. Leefgebieden beschermen en niet verstoren met menselijke activiteiten.*

Wat, denk je, is de grootste bedreiging voor vogels? en waarom?

Feitelijke vormen de menselijke activiteiten de grootste bedreiging. Vervuiling, jacht, landbouw en gifstoffen, bouwen van nieuwe wijken/steden, recreatieparken, toeristen, honden en katten etc.

Spreekwoorden en gezegdes over vogels – op school (pagina 2)

1. “Ieder vogeltje zingt zoals het gebekt is.”

Iedereen gedraagt zich op de manier die bij hem past.

2. “Één zwaluw maakt nog geen zomer.”

Als één ding goed verloopt, kunnen andere dingen nog wel voor tegenslag zorgen.

3. “Beter één vogel in de hand, dan tien in de lucht.”

Je kunt beter zeker zijn van kleine dingen die je hebt, dan hopen op grote dingen die je toch niet krijgt.

4. “De vlieg wil vogel zijn.”

Zich boven zijn stand verheffen.

5. “Aan de pluimen herkent men de vogel

Je herkent iemand aan zijn manier van doen.

6. “Als je wilt dat je kippen eieren leggen, dan moet je het kakelen verdragen”.

Als je iets wilt bereiken, dan moet je ook met de minder plezierige dingen kunnen omgaan.

Weet je er nog meer?

“De koekoek en de sijs, hebben niet dezelfde wijs.”

De ene mens is de andere niet.

“Als vinken helder slaan, is 't mooie weer gedaan.”

Het gezang van de vink in het voorjaar is een versnellende opeenvolging van tonen die eindigt met een typische triller, de zogenaamde ‘vinkenslag’. Volgens dit gezegde komt er een weersverandering als dit gezang helder klinkt.

“Één bonte kraai maakt nog geen winter.”

Uit één geval kun je niet concluderen dat het in het algemeen zo is. Al is er één, dat zegt niet dat het andere hetzelfde zal gaan.

“De vogel is gevlogen.”

Hij is niet waar je hem verwacht (hij is bijvoorbeeld gevlucht).

“Zo vrij als een vogel zijn.”

Niet gebonden zijn aan iets of iemand.

“Een vogel kent men aan zijn veren.”

Het uiterlijk zegt iets over de persoonlijkheid.

	WAAR	NIET WAAR
<p>1. Je herkent een vogel aan het verenkleed</p> <p>Bijna helemaal waar! Elke vogel heeft haar eigen verenkleed maar sommige vogels bijv. de Tjiftjaf en de fitis lijken zo erg op elkaar dat je die het best kunt herkennen aan de zang.</p>	x	☐
<p>2. Bij vogels zijn alle mannen mooier en groter dan vrouwen</p> <p>nee! Bij heel veel vogels (bijv. roodborstje) kun je het verschil man/vrouw helemaal niet zien</p>	☐	x
<p>3. Alle vogels hebben veren</p> <p>Ja! (en alles met veren is een vogel)</p>	x	☐
<p>4. Sommige vogels zien er heel anders uit in de winter dan in de zomer. Ze hebben dan een ander verenkleed.</p> <p>Ja! Bijvoorbeeld eenden zien er heel anders uit in de zomer. Na het broeden verwisselen (ruien) ze de veren. Dan zijn ze allemaal bruin en lijken ze op vrouwen.</p>	x	☐
<p>5. Alle vogels kunnen vliegen</p> <p>Nee! Bijvoorbeeld struisvogels en pinguïns kunnen niet vliegen.</p>	☐	x
<p>6. Alle vogels zijn trekvogels. Ze vliegen van Noord naar het Zuiden en van het Zuiden naar het Noorden</p> <p>Nee! Er zijn ook standvogels die blijven het hele jaar rond in dezelfde omgeving – bijv. de huismus</p>	☐	x
<p>7. Vogels (ver)trekken omdat ze het te koud hebben.</p> <p>Nee! Kou is geen probleem. Maar als alles onder sneeuw en ijs ligt kunnen ze geen voedsel vinden.</p>	☐	x
<p>8. Trekvogels worden geboren in het gebied waar ze in de zomer verblijven.</p> <p>Ja! In het voorjaar trekken de vogels naar hun broedgebieden terug. de kuikentjes groeien op en na de zomer trekken ze weer terug naar het Zuiden.</p>	x	☐
<p>9. In het voorjaar vindt de paarvorming plaats. Het gedrag dat vogels dan vertonen heet baltsen.</p> <p>Ja! Mannen zingen, dansen, maken prachtige luchtcapriolen, slepen voedsel en nestmaterialen aan. Vrouwtjes zijn meestal iets passiever.</p>	x	☐
<p>10. Alle vogels bouwen een nest</p> <p>Nee! Sommige vogels ‘kraken’ een nest van andere vogels bijv. de ransuil kraakt het nest van een kraai. Sommige vogels broeden in een kaal hol dat ze vinden bijv. een torenvalk.</p>	☐	x

	WAAR	NIET WAAR
<p>11. Mensen hangen getimmerde nestkasten met een rond gaatje aan de bomen. Alle tuinvogels vliegen er in om hun nest te bouwen.</p> <p>Nee! Vogels die in nestkasten komen zijn <u>holenbroeders</u>. In de natuur zoeken ze holen (holletjes), bijv. in de bomen. Pimpelmees en koolmees, maar ook spechten en sommige uilen zijn holenbroeders.</p>	☐	x
<p>12. Observeren betekent heel goed naar het gedrag (van vogels) kijken.</p> <p>Ja! Precies kijken wat er gebeurt en noteren, is anders dan gewoon kijken.</p>	x	☐
<p>13. Aan de vorm van de snavel kun je zien wat de vogel eet.</p> <p>Ja! Een dikke korte snavel voor zaadeters, dunne spitse snavel voor insecteneters, lange dunne snavel om in de grond te boren, etc.</p>	x	☐
<p>14. Vogels hebben één gat om te poepen, plassen en een ei te leggen.</p> <p>Ja! Dat heet de cloaca.</p>	x	☐
<p>15. Een olievlek op zee is niet zo erg voor zeevogels. Zeevogels duiken namelijk onder water om vis te vangen.</p> <p>Wel erg! De vogel moet namelijk door de olielaag heen en wordt zo besmeurd met olie. Daarnaast is het voedsel van zeevogels vaak ook vervuild met olieresten.</p>	☐	x
<p>16. De reiger vliegt met uitgestrekte nek, net zoals de ooievaar.</p> <p>Nee! De reiger vliegt met een ingetrokken nek.</p>	☐	x

De opdrachten buiten: ca. 20 min.

Vogels spotten: met de zoekkaart en verrekijkers gaan we buiten vogels spotten. De waargenomen vogels worden aangekruist.

De opdrachten binnen: ca. 20 min.

Opdracht - Herken je de vogel? (pagina 11)

12 (tuin)vogels leren herkennen (electro bord.)

Opdracht – Mystery-bird (pag. 9):

de vogel die niet te vinden is in het schilderij is een **ijsvogel**

Opdracht Veren maken de vogel (pag. 10)

1. De functies van veren

- a. bescherming; warmte, kou, wind, tegen regen of nattigheid
- b. om te kunnen vliegen
- c. om elkaar te herkennen
- d. om te kunnen drijven op water
- e. camouflage
- f. om vijanden af te schrikken
- g. om te pronken

2. Verenonderzoek

- a. Trek voorzichtig de baardvlakte uit elkaar. Strijk het nu zorgvuldig weer glad in elkaar. Kun je zien waar de 'scheur' was? 0 Ja *x nee, bij een nog gave veer zie je de scheur dan niet meer.*
- b. Waarom is het belangrijk dat de vlag helemaal dicht blijft?
Om een groot oppervlakte te hebben om goed te kunnen vliegen.
- c. Probeer met het pincet één baardhaar los te krijgen.
Ging het makkelijk? 0 Ja *x nee, dit gaat moeilijk, de veer is heel stevig.*

Opdracht snavel:

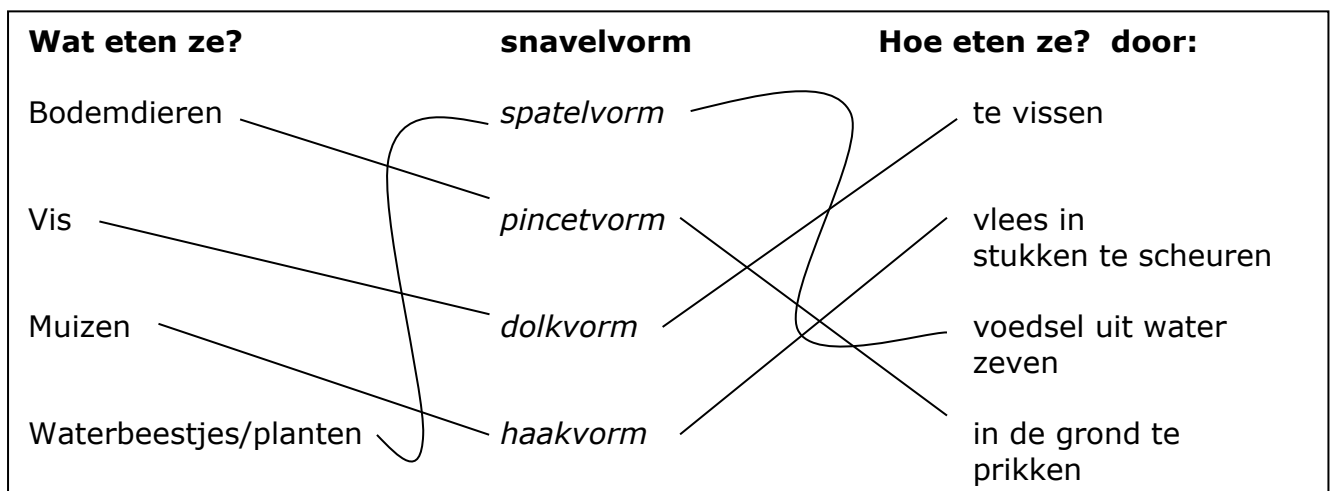
Bekijk het antwoord op de volgende blz.

Snavel als handen en gereedschap – veldwerk binnen (pagina 7)

1. Groepeer de schedels op vorm van de snavel.

Groep1: spatelvorm (afgeplat)	Groep2: pincetvorm (lang en gevoelig)	Groep3: dolk vorm (scherpe punt)	Groep 4: haakvorm (stevige haaksnavel)
Zwaan	Houtsnip	Roodkeelduiker	Buizerd
Wide eend	Grutto	Fuut	Kerkuil
Slobeend	Tureluur	Blauwe reiger	Torenavalk
Kolgans	Scholeksterkolgans	Jan-van-Gent	Ransuil

2. De snavel bepaalt wat vogels eten en hoe ze eten.

Puzzelen met vogels – op school of thuis (pagina 14)

K	i	e	k	e	n	d	i	e	f
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Ook interessant:

Kiekendieven zijn roofvogels. Ze doden hun prooi door een harde stoot met hun klauwen te geven en vervolgens de prooi met hun klauwen te grijpen. Daarna vliegen ze naar het nest of naar een rustige plek om te eten. Wereldwijd zijn er dertien soorten 'Kiekendieven'. In Nederland en België komen drie soorten als broedvogel voor: de blauwe kiekendief, de bruine kiekendief en de grauwe kiekendief. Kiekendieven onderscheiden zich onder andere van de andere (dag)roofvogels, doordat ze bijna allemaal grondbroedvogels zijn. Ze maken geen nest in bomen, maar op de grond. De geslachtsnaam 'Circus' verwijst naar de cirkelvormige bewegingen die het mannetje en vrouwtje uitvoeren tijdens hun baltsvlucht. De Nederlandse naam 'Kiekendief' is afgeleid van kuikendief. Ze grijpen namelijk graag jonge vogels.

Handleiding voor begeleiders/ouders

Je werd gevraagd door de leerkracht om als begeleider de klas te helpen bij de activiteit (veldwerk) Stadvogels: "Zie je ze vliegen?" bij Hertenkamp Enkhuizen.

Fijn dat je mee kunt komen!

De activiteit duurt ongeveer 2 uur. De activiteit is opgebouwd uit 4 onderdelen: De inleiding is plenair. Met behulp van een presentatie maken we kennis met een aantal veelvoorkomende stadvogels die we in het plantsoen kunnen zien en horen. Daarna eten we even samen het tussendoortje (ochtend) of de lunch (middag). Na het eten en drinken wordt de klas in twee verdeeld. De ene helft gaat aan de slag met proefjes/opdrachten binnen. De leerlingen hebben een werkboek waarin opdrachten worden gemaakt. De andere helft krijgt verrekijkers en gaat buiten vogels spotten. Na ongeveer een 20-25 minuten wisselen de groepen. Tenslotte verzamelen we weer voor de evaluatie.

Deze veldwerkles is best intensief.

Rol van de begeleider/ouder

Buiten het klaslokaal zijn er veel afleidingen. Toch is het de bedoeling de leerlingen er iets van leren. Wij vragen u als begeleider om de leerlingen te stimuleren en te ondersteunen bij de opdrachten.

Enkele aandachtspunten:

- het is van belang dat de leerlingen de opdrachten **goed lezen** en als het leesniveau niet voldoende is vragen we de begeleiders hierbij te ondersteunen;
- zorg dat de kinderen materialen en verrekijkers **zorgvuldig gebruiken**;
- zorg dat leerlingen betrokken blijven (bijvoorbeeld door hen vragen te stellen);
- zorg dat er geen schade wordt toegebracht aan de omgeving. Wij verwachten dat de kinderen zich gedragen volgens de gedragscodes van school.

Wij wensen u een plezierige en leerzame vogelactiviteit!

Hoe bereik ik hertenkamp Enkhuizen? Voor een routebeschrijving en parkeeradvies kijk op: <https://www.hertenkampenkhuizen.nl/contact/>